

Tollbugata 97, Drammen

Bygningsantikvarisk undersøkelse av veggflater i stuene – Tollbugata 97, Drammen

Skjeggenes, januar 2022

Historiske Hus

www.historiskehus.no
victoria@historiskehus.no / lars@historiskehus.no

Innhold:

1	Bakgrunn for undersøkelsen	2
2	Befaringer	4
3	Dagens tilstand	3
4	Undersøkelser av veggfelt	8
5	Funn av dekorerte lerretstapeter på loft	10
6	Veien videre	13

1 Bakgrunn for undersøkelsen

Vi ble kontaktet av Jo Sellæg med spørsmål om vi kunne undersøke veggflater i tre stuer i Tollbugata 97 i Drammen. Han har tidligere foretatt en bygnings- og eierhistorisk undersøkelse av bygningen. På bakgrunn av eierhistorikk og de faktiske forhold med bygningens utvikling og moderniseringer, var det ønskelig å undersøke nærmere om det kunne finnes dekorerte veggfelt i de tre stuene som ligger på rad i første etasje.

Da det er mange vakre dekorerte takflater i stuene, trolig utført av Bernhard Wilhelm Gustav Krogh (1829-1913) da bygningen sto ny i 1870-årene, var det stor sannsynlighet for at det ville være dekorerte vegger bak nåværende lag med preget tapet. Nåværende tapet er med stor sannsynlighet alle sammen fra moderniseringen på begynnelsen av 1900-tallet.

Arkitekt Henrik Bull sto for moderniseringen og tilbygget med ny hovedinngang. De dekorerte takene i stuene ble spart, men det ble gjort andre store grep i interiørene.

Historiske hus

- etter antikvariske prinsipper -

Antikvarer i bygningsvern
Christiania Tapetverksted
Vindusrestaurering

victoria@historiskehus.no / lars@historiskehus.no

www.historiskehus.no

Mobil: + 47 907 83 586/ +47 930 32 802

2 Befaringer

Befaring utført 26.11.2021 med Jo Sellæg og Victoria Brand Munthe-Kaas og Lars Munthe-Kaas fra Historiske hus. I tillegg møtte undertegnede eier på stedet under undersøkelsene.

3 Dagens tilstand

I dag fremstår stuene som slitte, men opprinnelige med utgangspunkt i to perioder. De har de vakre takene med dekor fra bebyggelsesåret og de utrolig flotte gulvene med intarsia fra moderniseringen bevart.

Dette er de sterkeste elementene da de pregete tapetene på veggene fremstår som nøytrale og noe «moderne». Men disse tapetene er samtidige som tapetet i Rom 107 med alle fargene. Det finnes en ekstra rull av dette tapetet og man kan ut i fra det lese produsent «Lincrusta Walton No4» og trolig årstallet «07» som 1907. Dette kom opp ved moderniseringen på begynnelsen av 1900-tallet. Og det er trolig samme produsent som på tapetene til de to andre stuene, uten at dette har latt seg bekrefte.

I Rom 108 er tapetet ubehandlet i en beige papirfarge, mens det i Rom 107 er malt i ulike farger slik det var da det også var nytt. I Rom 109 og 110, er tapetene overmalte i nyere tid.

Antikvarer i bygningsvern
Christiania Tapetverksted
Vindusrestaurering

Mobil: + 47 907 83 586/ +47 930 32 802

Da produsenten i England ble kontaktet, kunne de ikke bekrefte at dette var deres tapeter, da produksjonen på et tidspunkt nettopp på slutten av 1800-tallet og rundt forrige århundre-skifte var lagt til Frankrike. Men de sa at sannsynligheten var stor.

Historiske hus

- etter antikvariske prinsipper -

victoria@historiskehus.no / lars@historiskehus.no

www.historiskehus.no

Antikvarer i bygningsvern
Christiania Tapetverksted
Vindusrestaurering

Mobil: + 47 907 83 586/ +47 930 32 802

Tapetene er spent opp på strie på rupanel. Visse steder er det skader og andre steder ser man at tapetet «henger» og det danner seg folder på veggene.

Historiske hus

- etter antikvariske prinsipper -

Antikvarer i bygningsvern
Christiania Tapetverksted
Vindusrestaurering

victoria@historiskehus.no / lars@historiskehus.no
www.historiskehus.no

Mobil: + 47 907 83 586/ +47 930 32 802

Det er noen store skader på de dekorerte takene også som bør utbedres. Det er både sprekkdannelser og bulker flere steder som må repareres og det må så retusjeres av profesjonell dekorasjonsmaler.

Historiske hus

- etter antikvariske prinsipper -

Tollbugata 97, Drammen

Tak og gulv tilhører to ulike tidsepoker, takene er opprinnelige fra 1870-årene og gulvene kom til ved «moderniseringen» på begynnelsen av 1900-tallet. I tillegg ble det laget en stor åpning mellom Rom 108 og rom 109 med klare Jugend/Art Nouveau trekk. Den store åpningen tilhører gulvet, da man ser at dette er lagt etter at åpningen kom til. Man kan se bak nyere gulvlist at det ligger et kraftig tregulv under parketten. Dette ble ikke nærmere undersøkt, så man vet ikke hvorvidt dette gulvet var ubehandlet, malt eller dekorert.

4 Undersøkelse av veggfelt

Det er noen skader rundt om og det er flere steder tapetene «henger» uten at dette skjemma vesentlig. Vi undersøkte bak felt på veggen inn til belistning slik at skadene skulle kunne bli så lite omfattende som mulig. De to steder i hvert rom vi foretok undersøkelser, fant vi kun strie og rupanel bak nåværende tapet. Og i og med at vi vet at disse tapetene ikke er opprinnelige, så vil det si at det som dekket veggene opprinnelig er fjernet i sin helhet.

Historiske hus

- etter antikvariske prinsipper -

Antikvarer i bygningsvern
Christiania Tapetverksted
Vindusrestaurering

victoria@historiskehus.no / lars@historiskehus.no

www.historiskehus.no

Mobil: + 47 907 83 586/ +47 930 32 802

Historiske hus

- etter antikvariske prinsipper -

Tollbugata 97, Drammen

5 Funn av dekorerte lerretstapeter på loft

I et lite avsnitt i Jo Sellæg sin rapport står følgende:

«Veggene ble sannsynligvis også malt med tidens strek- og sjablongdekor, og hadde kanskje også frihåndsdekor i felter. På det øverste loftet er det funnet veggstrie med dekorerte felter lagt som underlag for stubbloftsfill. Denne kan stamme fra veggdekorasjoner i en eller flere av stuene. Funnet er ikke nærmere undersøkt.»

Dette ble nå litt nærmere undersøkt. Vi kan konstatere at det finnes slike dekorerte lerrets tapeter liggende under gulvbordene på loftet. I denne omgang ble det ikke satt av tid til å gjennomgå dem nærmere annet enn å konstatere at de finnes. I tillegg ble det funnet veldig mye listverk som trolig hører til. Mye av dem var ådret, slik vi ser på andre detaljer i bygningen. Det vanligste er at slike lerretstapeter ble hengt på veggen i felter med en «ramme» av tre trukket 30-50 cm. inn fra hjørner, tak og gulvlist. Det er trolig disse «rammene» samt andre detaljer som gerikter osv. som er på loftet.

Det anbefales at det settes av tid og ressurser slik at disse kan hentes frem og undersøkes nærmere. Det er ikke sikkert om det er komplette dekorasjoner, om det er til alle stuene, eller bare deler.

Historiske hus

- etter antikvariske prinsipper -

Antikvarer i bygningsvern
Christiania Tapetverksted
Vindusrestaurering

victoria@historiskehus.no / lars@historiskehus.no

www.historiskehus.no

Mobil: + 47 907 83 586/ +47 930 32 802

6 Veien videre

Interiørene i Tollbugata 97 er å anse som unike og av vesentlig nasjonal kulturhistorisk verdi og betydning. Det anbefales at man undersøker lerretstapetene som ble funnet på loftet nærmere slik at det kan stadfestes hva det er, hvor de kommer fra, hvor komplette de er og om det eventuelt kan brukes.

Da det er to tydelige stilepoker er det viktig å la de elementer være som ikke er forenelige med hverandre. I og med at det har kommet en stor åpning mellom to av rommene ved moderniseringen som henger sammen med gulvet, så kan man ikke tilbakeføre opprinnelige tapeter/lerret på de aktuelle veggene. Det vil faktisk si at man ikke uten videre kan tilbakeføre med de lerretstapeter som er funnet på loftet i sine rettet interiører, da dette vil medføre for store inngrep i forhold til gulvene.

I over hundre år har interiørene vært slik de er i dag. Med takdekor fra bebyggelsesåret, belistning og gulver fra begynnelsen av 1900-tallet. Det beste, rent antikvarfaglig samt økonomisk, vil være å la interiørene være som de er med retusjeringer og utbedringer av de dekorerte takene og tapetene på veggene.

Skjeggenes, 5. januar 2022

Med vennlig hilsen

Victoria Brand Munthe-Kaas og Lars Munthe-Kaas